

Sygn. akt III Ca 188/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2022 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2022 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. G. (1) (G.)**

przeciwko **H. I Niestandaryzowanemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z 25 listopada 2020 roku, sygn. akt I C 263/20

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powódki kosztami postępowania odwoławczego.**

SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 188/21**

UZASADNIENIE

Powódka M. G. (2) pozwem z 15 lutego 2020 r., skierowanym przeciwko H. I Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W. domagała się pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego, który stanowił nakaz zapłaty Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie wydany w sprawie VI Nc-e1449498/16 zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z 25 marca 2019 r., sygn. akt II Co 373/19. Na uzasadnienie podała, że pozwany prowadzi przeciwko niej egzekucję na podstawie tytułu, który pierwotnie uzyskał inny wierzyciel. Zdaniem powódki zbycie wierzytelności przez pierwotnego wierzyciela niweczyło możliwość prowadzenia egzekucji przez pozwanego na podstawie tego samego tytułu wykonawczego. Na poparcie stanowiska powódka odwoływała się do poglądów wyrażonych w wyroku Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt IV CSK 133/14.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. Zarzucił, że powódka nie wskazała żadnych okoliczności uzasadniających uwzględnienie powództwa opozycyjnego. Wyjaśnił, że nabył wierzytelność wynikającą z nakazu zapłaty od poprzedniego wierzyciela w wyniku cesji. Cesja spowodowała, że wszedł w dotychczasową sytuację prawną pierwotnego wierzyciela. Z uwagi na wskazane zdarzenie koniecznym pozostawało uzyskanie nowego tytułu wykonawczego, co było dopuszczalne w świetle art. 788 k.p.c. Tak uzyskany tytuł pozwalał

pozwanemu dochodzić zaspokojenia przejętej wierzytelności pomimo, że pozwany nie został wymieniony w nakazie zapłaty, który powódka zamierzała zwalczyć.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, wyrokiem z 25 listopada 2020 r., sygn. akt I C 263/20 oddalił powództwo oraz odstąpił od obciążenia powódki kosztami procesu.

Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych:

Dnia 22 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, wydał w sprawie VI Nc-e (...) nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził od powódki (a pozwanej w tamtej sprawie) na rzecz E. D. w G. kwotę 10.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 27 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz 1.926,25 zł tytułem kosztów procesu. Nakaz zaopatrzone w klauzulę wykonalności w systemie teleinformatycznym na mocy postanowienia z 22 lutego 2017 r.

Wierzytelność wynikająca z opisanego tytułu wykonawczego została nabyta przez pozwanego na podstawie umowy cesji z 27 czerwca 2018 r.

Postanowieniem z 25 marca 2019 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach, w sprawie II Co 373/19 nadał klauzulę wykonalności nakazowi wydanemu w sprawie VI Nc-e (...) na rzecz pozwanego (a wnioskodawcy w tamtej sprawie), na którego przeszły uprawnienia pierwotnego wierzyciela.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego pozwany wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach M. K. z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce. Postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte, zarejestrowano je pod sygn. akt Km 1969/19.

W zakresie sytuacji majątkowej powódki Sąd Rejonowy ustalił, że była ona zatrudniona na stanowisku specjalisty do spraw kadr i otrzymywała z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 2.600 zł. Poza zobowiązaniem na rzecz pozwanego, ciążyło na niej zobowiązanie spłaty wierzytelności względem (...) Bank S.A., uiszczala z tego tytułu raty.

Zważywszy na te ustalenia Sąd Rejonowy odwołał się do regulacji art. 840§1 k.p.c. Wymienił przesłanki warunkujące pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wskazując, iż żadnej z nich powódka nie wykazała. Wskazał, że w wyniku umowy cesji zawartej pomiędzy pozwanym a uprzednim wierzycielem, doszło do skutecznego przejścia wierzytelności na pozwanego, który w dalszym toku uzyskał klauzulę wykonalności na swoją rzecz. Wobec braku podstaw do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności Sąd Rejonowy orzekł jak w pkt 1 sentencji. Z kolei o kosztach rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.p.c., uzasadniając to sytuacją finansową powódki.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła błędną interpretację przepisów prawa, niezgodną z poglądami wyrażonymi w cytowanym już w pozwie wyroku Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt IV CSK 133/14. Wywodziła, że fakt sprzedaży wierzytelności przez uprzedniego wierzyciela spowodował utratę przez wystawiony wcześniej tytuł wykonawczy podstawy prawnej.

Formułując te zarzuty domagała się o zmiany wyroku, uwzględnienia powództwa i zasądzenia kosztów postępowania w za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy w postępowaniu odwoławczym odbywało się w składzie jednoosobowym zgodnie z art. 15zsz¹ ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842) w zw. z art. 6 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1090).

Nadto, przy braku wniosków stron o przeprowadzenie rozprawy odwoławczej, rozpoznanie sprawy nastąpić mogło na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 374 k.p.c.

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nie były sporne. Sąd Rejonowy ustalił je prawidłowo i nie były one kwestionowane w apelacji. Sąd Okręgowy uznał je za własne, co czyniło zbędnym ich ponowne przytaczanie. Z ustaleń tych wynika, że pozwany fundusz sekurytyzacyjny prowadzi przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułu egzekucyjnego uzyskanego na podstawie art. 788 k.p.c., to jest po stwierdzeniu postanowieniem sądu, że wstąpił on w miejsce wcześniejszego wierzyciela, którego uprawnienie określone było bliżej określonym nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Powódka wadliwość orzeczenia sądu pierwszej instancji upatrywała w braku uwzględnienia przez ten sąd poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z 15 stycznia 2015 r., w sprawie IV CSK 133/14. Orzeczenie to wyjaśnia, że sprzedaż wierzytelności powoduje, że wystawiony wcześniej tytuł egzekucyjny traci podstawę prawną, a nadaną mu klauzulę wykonalności sąd powinien uchylić. Dotyczy to jednak relacji między poprzednim wierzycielem a dłużnikiem. Tylko bowiem w tym zakresie następuje wygaśnięcie zobowiązania w rozumieniu art. 840§1 pkt 2 k.c.. Oznacza to, że wygasa uprawnienie poprzedniego wierzyciela do dochodzenia należności od dłużnika ale dług nie wygasa w ogólności. Może być on bowiem dochodzony przez nabywcę wierzytelności, który może uzyskać tytuł wykonawczy bądź na zasadach ogólnych bądź w trybie art. 788 k.p.c. Ta ostatnia regulacja umożliwia uzyskanie w uproszczony sposób tytułu wykonawczego na rzecz innych podmiotów niż wskazane w tytule egzekucyjnym i obliguje sąd do nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz nabywcy wierzytelności, który wykaże nabycie uprawnień dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Powódka cytując wyrażony w uzasadnieniu powołanego przez siebie wyroku Sądu Najwyższego pogląd dotyczący powinności uzyskania przez nabywcę wierzytelności nowego tytułu egzekucyjnego na zasadach ogólnych pomija zupełnie to, że pogląd ten dotyczy sytuacji gdy pierwotnym tytułem był bankowy tytuł egzekucyjny, a nabywca wierzytelności nie był bankiem. W takiej sytuacji niedopuszczalne było bowiem nadanie na podstawie art. 788§1 k.p.c. klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, także po zaopatrzeniu go w sądową klauzulę wykonalności (por. uchwała Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2004 roku, III CZP 9/04, OSNC 2005/6/98). Natomiast gdy tytuł egzekucyjny pochodzi od sądu (a więc jest to na przykład prawomocny wyrok czy nakaz zapłaty) brak jest podmiotowych ograniczeń w zakresie nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c. na rzecz nabywcy wierzytelności nim stwierdzonej. Właśnie po to aby unikać ponownego toczenia sporu o świadczenie już stwierdzone tytułem egzekucyjnym ustawodawca przewidział tryb nadawania klauzuli wykonalności unormowany w art. 788 k.p.c.

Odnosząc te założenia do okoliczności rozpoznawanej sprawy wskazać trzeba, że wierzytelność stwierdzona nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w sprawie VI Nc-e (...), którą dysponował poprzedni wierzyciel E. D. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w G., została zbyta na rzecz pozwanego. To zdarzenie doprowadziło do wygaśnięcia zobowiązania pomiędzy pierwotnym wierzycielem a powódką. Nie spowodowało jednak całkowitego wygaśnięcia wierzytelności, a jedynie zmianę osoby wierzyciela. Innymi słowy umowa cesji skutkowałą przekazaniem całości wierzytelności nowemu wierzycielowi – pozwanemu w sprawie. Ten ostatni wszedł w całość sytuacji prawnej dotychczasowego wierzyciela, a to zgodnie z art. 509 k.c. W tym, przejął uprawnienie do dochodzenia tej wierzytelności za pomocą dostępnych środków prawnych. Takim środkiem było zwrócenie się do komornika z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Celem jednak skutecznego złożenia wniosku, koniecznym pozostawało uprzednie uzyskanie, chociażby w trybie art. 788 k.p.c., przez nowego wierzyciela nowego tytułu wykonawczego zgodnego z rzeczywistym stanem relacji faktycznych i prawnych między stronami.

Dodać wypada, że cesja wierzytelności, a dalej nadanie klauzuli wykonalności na rzecz podmiotu, który nie był stroną postępowania sądowego skutkującego wydaniem tytułu egzekucyjnego, nie stanowią novum w obrocie prawnym. Przeciwnie, jest to praktyka powszechnie stosowana, czego dowodem było chociażby to, że ustawodawca przewidział konkretne regulacje dedykowane dla transferu praw skutkującego zmianą wierzyciela. Przykładem tego był powołany

wcześniej art. 788 k.p.c. Zresztą, z treści samej sentencji postanowienia, którym nadano klauzulę wykonalności, ale też jego uzasadnienia wynikało, że (...) w W. nabył wierzytelność przysługującą (...) w G.. Z treści tego postanowienia wynikało również, że referendarz sądowy, który nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty zbadał, czy istotnie zdarzenie transferu praw nastąpiło.

Podsumowując, błędne było stanowisko powódki, jakoby sam fakt wygaśnięcia zobowiązania pomiędzy powódką a poprzednim wierzycielem a stanowił zdarzenie w wyniku którego wykluczonym pozostawało egzekwowanie świadczenia przez podmiot trzeci, który nabył wierzytelność stwierdzoną nakazem zapłaty. W nakazie tym figurował będzie podmiot będący stroną postępowania w wyniku którego nakaz wydano, pomimo, iż doszło do zmiany wierzyciela. Z tym, że ten nakaz zapłaty sam w sobie nie jest podstawą prowadzenia postępowania egzekucyjnego, obok niego w obrocie prawnym funkcjonuje bowiem postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela. Nie ma zatem miejsce sytuacja posługiwania się cudzym orzeczeniem, w oparciu o którą powódka próbowała dowieść swoich racji, tj. wykazać, że istniały podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Z powyższych względów argumenty podniesione przez powódkę nie mogły wzruszyć zaskarżonego wyroku. Apelująca nie podniosła poza nimi żadnych innych okoliczności, które świadczyć miałyby o tym, że nastąpiły okoliczności uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Dlatego też Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 102 k.p.c. uznając, że sytuacja majątkowa apelującej mieściła się w kategorii szczególnych w rozumieniu tego przepisu. Powódka jest osobą, która oprócz zobowiązań wynikających z tytułu wykonawczego, którego dotyczyło niniejsze postępowanie, ma powinności obligacyjne względem innego wierzyciela, a jej zarobki nie należą do wysokich. Dodatkowo Sąd Odwoławczy miał na względzie i to, że powódka nie korzystała z pomocy fachowego pełnomocnika. Wobec tego za usprawiedliwione, zważywszy na konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy w dwóch instancjach, uznać należało wywiedzenie środka odwoławczego przy założeniu braku umiejętności poczynienia obiektywnej oceny zasadności takiego działania w realiach niniejszej sprawy.

SSO Marcin Rak